

Broedende Boomvalken *Falco subbuteo* in Haagse woonwijk

Arno Izaaks

Toen ik op 15 augustus 2005 's morgens op de fiets op weg was naar een begraafplaats in Voorburg, om daar een bezoek te brengen aan een nest met jonge Boomvalken, kwam ik langs de Amalia van Solmsstraat in de oude Haagse wijk Bezuidenhout. Daar hoorde ik plotseling gekekker van Boomvalken. Verbaasd en nieuwsgierig als ik was om in deze omgeving Boomvalken aan te treffen, ging ik de straat in om de maker van deze geluiden op te zoeken. En ja hoor, uit een populier naast een pleintje vloog een jonge Boomvalk de straat over om rustig aan de overkant op een schoorsteen aan een prooi te gaan vreten. Ik bleef een half uur kijken om daarna alsnog richting Voorburg te vertrekken (waar de twee jongen op de begraafplaats uitgevlogen bleken te zijn).

Na ruim een uur was ik alweer terug in de Amalia van Solmsstraat. Alle bomen afgezocht op nesten, wat vrij gemakkelijk was want er stonden maar vijf populieren rond en naast het pleintje waar ik de jonge Boomvalk had gezien. Op het pleintje stonden twee stalen doelen waar jochies aan het voetballen waren, slechts enkele tientallen meters van de plek waar ik uiteindelijk het nest vond. In eerste instantie kon ik het nest echter niet vinden, totdat het volwassen boomvalkvrouwkje kekkerend een van de populieren invloog en ik onmiddellijk twee bedelende jongen hoorde. Van de overkant van de straat zag ik op 25 m afstand het kraaiennest met twee jongen erop (ook later nooit meer dan 2 jongen gezien). Nota bene pal naast een schooltje waar het een paar keer per dag een lawaai van jewelste was, met ouders die al dan niet met auto's onder veel gepraat en rumoer hun kroost kwamen droppen of ophalen.

Ik besloot ter plekke om dit buitenkansje te benutten om meer van het gedrag van deze stadse Boomvalken te zien te krijgen. De eerste keren ging ik 's morgens kijken, of aan het eind van de middag. Maar aangezien er toch wel vreemd werd aangekeken tegen een man met een verrekijker schuin tegenover een schooltje met jonge kinderen, besloot ik alleen nog 's avonds en in het weekend te gaan. Van buurtbewoners hoorde ik dat de jonge Boomvalken op 17 augustus op de schoorsteen aan de overkant hadden gezeten. Na 17 augustus ben ik nog zo'n twintig keer teruggeweest. Tot en met de eerste week van september speelden de meeste prooioverdrachten en alle vreetpartijen zich op of in de buurt van het nest af. Daarna heb ik de jongen ook op grotere afstand, en hoog in de lucht, prooien van de ouders zien overnemen. Zoals op 11 september, toen een prooioverdracht tussen de oudervogels plaatsvond en de jongen schreeuwend achter het vrouwkje aanjakterden, tussen het nieuwe gebouw van het Ministerie van Financiën en de vlakbij gelegen ronde, hoge toren van KPN Telecom door. Fraai was het om een van de jongen op de dakrand van het Ministerie van Financiën te zien zitten, op zo'n 70 m hoogte. Later zag ik een jong op dezelfde

hoogte op een dwarsbalk van een hoge kraan zitten; er vonden veel bouwwerkzaamheden plaats, met het nodige lawaai.

Doordat de ouders en jongen vaak door groepjes Eksters achterna werden gezeten en gepest, zagen ze zich genoodzaakt om geregeld van (hoge) zitplaats te wisselen. Vaak onder enorm tumult. Van 18 tot en met 28 september verbleven de jongen vaak op de mast van de KNP-toren, op een hoogte van 100-110 meter. Van hieruit konden ze natuurlijk perfect een voedseldragende ouder zien aankomen. Menigmaal zag ik een of beide jongen krijsend achter een ouder aanvliegen, om later de prooi te verorberen op de toren. Ook vlogen de jongelingen vanaf de toren achter insecten aan, of achtervolgden ze schreeuwend de lokale Kauwtjes, Kraaien en Eksters (of andersom). Op 27 en 28 september heb ik nog één jong op de toren zien zitten, maar vanaf 29 september was het boomvalkenfeest afgelopen en waren ze kennelijk vertrokken voor de 'grote reis'. Helaas zijn de valken, hoewel het nest nog aanwezig was, in 2006 niet teruggekeerd op deze stek. Een eenmalige exercitie, dus.

In voorafgaande jagen heb ik twee maal op 1300 m afstand van deze plek uitgevlogen jonge Boomvalken gezien en gehoord, en wel in een 'ecologische' strook langs het spoor. Mogelijk was dit de jachtplek van het Amalia-mannetje. Andere potentiële jaagplekken zijn het Haagse Bos en landgoed Clingendael en omgeving, op minimaal 750 en 1750 m afstand van de broedplek.

Zelf heb ik tot nu toe nooit eerder Boomvalken midden in een stadswijk zien broeden, die ook nog eens op hoge gebouwen gaan zitten als waren ze Slechtvalken in New York of Berlijn. Ik ben benieuwd of andere roofvogelaars in Nederland soortgelijke ervaringen hebben met Boomvalken middenin de stad.

Summary

Izaaks A. 2007. Breeding Hobbies *Falco subbuteo* in urban The Hague. De Takkeling 15: 87-88.

A Hobby pair successfully raised two chicks in an urban environment, next to a school and amidst a residential area. The chicks fledged about 17 August 2006. They stayed in the area till 28 September (1 juvenile present). In the last two weeks, they were still being fed, and involved in chasing corvids (or vice versa), catching flying insects or chasing a prey-carrying parent.

Adres: Trompstraat 228, 2518 BR Den Haag, arnoizaaks@casema.nl